

даних та співвідношень, методами дедукції зробити висновки, які адекватні до об'єкта дослідження стосовно зроблених припущень.

3) На основі математичних методів отримати дедуктивним шляхом нові дані про об'єкт дослідження.

4) Із використанням мови математики компактно описати основні положення економічної теорії, сформулювати їх змістовний апарат і робити відповідні висновки.

Література

1. Економіко-математичне моделювання: Навчальний посібник / За ред. О.Т. Іващука. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. – 704 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/650/1/navch_posibnuk_ivaschuk.pdf
2. Могильницька А.М. Пріоритетні напрями використання економіко-математичного моделювання в роботі аграрних підприємств. АГРОСВІТ, 2020, № 17-18, С. 39-44. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/17-18_2020/7.pdf
3. Щербініна С.А., Климко О.Г., Марочко Т.Р. Застосування економіко-математичного моделювання для аналізу діяльності промислового підприємства. Ефективна економіка, 2019, № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/61.pdf

УДК 330.8

*Г.І. Шарий, д.е.н., доцент,
В.П. Дубіщев, д.е.н., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Ю.Кондратюка»*

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА У ВИМІРАХ МЕЙНСТРИМНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ

Поведінкова економіка – це напрямок економічної теорії, який займається дослідженням впливу психологічних факторів на рішення людей у різноманітних економічних ситуаціях. При цьому велика увага приділяється ситуаціям, де люди поведуться інакше, ніж це прогнозує класична економічна теорія із її припущенням раціональності та егоїстичності.

Мейнстрімна економіка – це економіка основної течії, це сукупність знань, теорій та моделей економіки, які викладають університети у всьому світі, які, як правило, приймаються економістами як основа для обговорення.

Внесок у розвиток поведінкової економіки здійснили такі вчені, як Д. Канеман, А. Тверські, Г. Саймон, Дж. Катона, Ф. Хеукел, Дж. Ловенштейн, Е. Ангнер, які вивчали процес прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та ризику.

Неекономічний зміст оцінки та аналізу економічної кон'юнктури прямо та побічно знайшли відображення в економічній соціології, інституціоналізмі, поведінковій економіці. На думку авторів тез даний

методологічний підхід не може бути абсолютно відокремленим від базових економічних оцінок і відповідного аналізу – тобто на рівні його абсолютизації.

Рівень співвідношення економічних і неекономічних принципів оцінки та аналізу кон'юнктури доцільно зіп'являвати з відповідною епохою аналізу. Період мейнстріму класичної політичної економії XVIII - поч. XIX ст., як період класичної теорії А.Сміта, Д. Рікардо, Ж-Б. Сея відрізнявся переходом від цехового, мануфактурного до фабричного і заводського етапу форм господарювання. Для даного періоду попит на робочу силу був закономірно високим без економічних криз, що дало можливість класикам зробити висновок щодо абсолютності саморегулятивної властивості ринку забезпечення повної зайнятості ресурсів.

Так, початок криз дійсно припав на період кінця XVIII- поч. XIX ст., а саме: 1788р.- економічна криза у Франції; 1825р.-перша міжнародна фінансова криза; 1836р.-фондова криза в Англії; 1847р.-фондова криза в Європі; 1857р.-перша світова економічна криза тощо. Мейнстрімна теорія маржиналістів К. Менгера, Л. Вальраса, В. Джевонса середини XIX ст., завершуючи теоретичним синтезом А. Маршалла кінця XIX ст. - поч. XX ст., та відповідний період формування монополій, корпоративних відносин, сучасного фондового ринку та регулярного прояву економічних криз стали підґрунтям виокремлення неекономічних принципів оцінки і аналізу кон'юнктури. Це проявилось в розвитку соціології М. Вебера, інституціоналізмі Т. Веблена, ліберальному утилітаризмі Д. Мілля, як продовжувача аксіологічних ідей Сократа та утилітаризму Д. Беніама.

Прояв в теоріях неекономічного аналізу цього періоду є похідним фактором впливу на виробника з боку споживача в умовах крупного машинного виробництва і відповідного зростання продуктивності праці.

Поведінка споживача стосовно прийняття рішення купувати, чи ні, інвестувати, чи не інвестувати, який обрати актив - стає більш доміантною і, у свою чергу, породжує прояв неекономічних факторів впливу, виходячи із своїх суб'єктивних уподобань. Доцільно передбачити, що цей процес став початком кризи методології класичного інституціоналізму Т. Веблена, де вихідною категорією вважався «інститут», а похідною особистість. І трансформація її в методологію постінституціоналізму Р. Коуза, де первісною виступає особистість, а похідним – «інститут».

Період мейнстріма макроекономічних теорій XX ст. Д. Кейнса, М. Фрідмана та теорій неокласичного синтезу Д. Хікса, Ф. Модільяні, П. Самуельсона доцільно вважати забезпеченням ідей класичної політичної економії щодо ринкового саморегулювання в умовах кризових проявів та виходу із них через роль держави та грошово-кредитного регулювання через дворівневу банківську систему. Економічна поведінка на основі уподобань споживачів цього періоду була залежна від економічних циклів, а саме прогнозного безробіття, інфляційних очікувань

тощо.

Сучасний етап мейнстріму глобалізаційних ідей у його сучасних формах та відповідний тип поведінки членів суспільства стосовно способів прийняття економічних рішень авторами досліджується на методологічному рівні проблеми, зокрема щодо оціночного механізму неекономічних факторів у поведінковій економіці, соціології та інституціоналізмі.

Мейнстрімною теорією періоду сучасної глобалізації передбачається інвайронментальна економіка. За початок глобалізаційного періоду авторами тез припускається період з формування першої світової валютної системи – Паризької конференції 1867 року.

УДК 331.108

К.В. Олешко, магістрант,

Т.О. Галайда, старший викладач

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСТНОГО ПІДХОДУ В ОЦІНЮВАННІ ПЕРСОНАЛУ МЕРЕЖ ФІРМОВОЇ ТОРГІВЛІ

Недостатній рівень ефективності діяльності персоналу є чинником зниження результативності діяльності компанії. На даний момент не існує єдиного методичного підходу до оцінювання персоналу виробничих і торговельних компаній щодо вибору найбільш ефективних методів та інструментів оцінювання. Виникає проблема розроблення комплексних систем оцінювання працівників із використанням сучасних HR-технологій та підходів до управління персоналом, одним з яких є компетентністний [1].

Оцінювання працівників є інструментом діагностики ефективності політики управління персоналом в цілому, а також і реалізації різних функцій і процедур у окремих HR-процесах [2].

Виробничі компанії, що здійснюють реалізацію власної продукції через організацію фірмової торгівлі, сьогодні працюють в умовах, що характеризуються швидкою зміною зовнішнього і внутрішнього середовища, тому формування ефективної системи оцінювання персоналу мереж фірмової торгівлі дає змогу виявити необхідність у індивідуальному розвитку та посадовому і професійному зростанні працівників, а також спланувати заходи щодо форм і методів підвищення рівня компетентностей торговельного та управлінського персоналу. Важливим є також вибір методів і розроблення методики оцінювання. Сьогодні широке розповсюдження набули такі методи оцінювання персоналу: аналіз людських ресурсів (HRA), метод асесмент-центру, метод KPI (оцінка за ключовими показниками ефективності діяльності), метод управління за